

SOLII

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC

Redacția și Administrația:

Orăștie Str. Gh. Barițiu Nr. 1.

Apare săptămânal sub îngrijirea unui comitet de redacție.

Director: Dr. Alex. Herlea

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei
pe 1 an 120 lei pentru Inst. și Aut. 500 lei
Pentru țărani 50 lei pe anul întreg.

Exemplarul 2 Lei.

Insania regitur mundus?

Doctorul Paul Gaultier, profesor universitar și membru al Academiei franceze, a întocmit nu de mult o lucrare foarte interesantă, al cărei rost îl motivează făcând o ipoteză, care deși pare a fi neobișnuită, în orice caz e suficient justificată pentru a fi cercetată în sensul arătat de marele om de știință. El spune: „Contemplând felul cum se scurge viața lumii, cu chaosul mondial, ce durează de un lung șir de ani, fără voie se pune întrebarea: Ce poate fi cauza, că omenirea nu e în măsură, să poată găsi calea de eșire din marile nevezuri ce bântuie, când calea aceasta o caută cu febrilitate fiecare factor? Privind starea chaotică, nu este oare îndreptățită știința, să facă concluziunea, că în ce privește cauzele, ele sunt a se reduce la anumite defecte omenești sau ca cel puțin să întreprindă cercetări pentru a afla, nu cumva mobilul marilor cataclisme, cum este și mizeria mondială, — este, că în girurile factorilor, cari cauză calea de eșire, se găsesc și astfel de oameni, cari suferă de anumite idei rătăcite, deci sunt bolnavi.”

Doctorul Gaultier în cursul cercetărilor sale științifice, ajunge la concluziunea, că numărul demenților e în creștere și că omenirea nu face nimic pentru împiedicarea răspândirii rapide a *nebuliei*, de unde va urma o epocă, în care omul integru la minte, normal, va trece de un fenomen rar, astfel se va naște o societate a nebunilor.

Nu ne vom ocupa aci de observațiunile și experiențele savantului francez, nici cu datele statistice din diferite țări, ce a adunat, ci vom sublinia doar constatarea, că este cu mult mai mare, chiar incomparabil mai mare numărul acelor oameni ireponsabili, cari trăesc în largul societății fără să dea gândit și să determine pe cineva de a crede despre ei, că sunt bolnavi mentali, — decât numărul bolnavilor psihopatici tratați în clinici și alte instituții terapeutice.

În ordinea aceasta de idei, Doctorul francez ne arată că pe când un alt defect organic medical curant îl poate constata ușor cu mijloacele științifice, deoarece proveniența morbului o arată defectele, deformațiunile, lipsurile și perturbațiunile de funcționare, pe atunci creierul este cel mai complicat și de o dată și cel mai tainic organ al omului, care poate, să fie bolnav chiar fără a prezenta schimbări maladive vizibile așa, că proveniența morbului în cele mai multe cazuri se constată din felul de a funcționa, adică din felul muncii, pe care o prestează creierul cu anumite simptome caracteristice, pe cari însă le cunoaște numai un specialist foarte bine versat. Pot însă, să survină cazuri sau astfel de probleme în viața acestor indivizi, în cari inomia facultăților creierului, de a face critică se dovedește a fi incorectă, maladivă.

În cele din urmă savantul francez

pune chestiunea: Ce va fi, dacă acest proces își face cursul repede și în același ritm și lumea nu peste mult va deveni o mare casă de nebuni?

Problema pusă de d. Gaultier, privește țara noastră într-o măsură foarte de aproape și mai strânsă ca pe altele. Într'un stat cult, civilizată, cu morală politică integru, determinătorul și regulatorul vieții de stat este aceea *regină*, care se numește *opiniunea publică*. Aceasta prin o superioritate a inteligenței și a moralității stăpânește, guvernează, dă orientări și dominează viața colectivității în toate raporturile ei.

Viața unei colectivități nu poate exista fără opiniunea publică. Ea este opera celor mai înțelepți, cari însă prea adeseori rămân autori necunoscuți, pe cari îi ascunde anonimitatea. Ea prin concepție exclude, ca la formarea ei să opereze considerațiuni egoiste de ordin individual, ci tinde la realizarea binelui, de care să se resimtă toți membrii colectivității în o măsură posibil mai mare. Ea este o suveranitate, care vrea să realizeze opere cât mai infalibile.

O specială importanță are opiniunea publică la cenzurarea, aprecierea și cântărirea oamenilor de conducere, ceace se exercită prin o examinare absolut riguroasă a calităților intelectuale, sufletești și morale ale personalităților, cari își asumă loc de frunte și rol de ocărmitor în viața de stat. Cu cât mai riguros acest examen și cu cât mai multă autoritate este investită opiniunea publică cu atât mai mare și mai solidă este garanția, că statul va fi bine cărmuit, căci unde este opinie publică sănătoasă și puternică, acolo există și ordine de drept și ordine socială și ordine morală. Acolo energiile și ordinele sunt la locul lor și funcționează cu demnitate și prestigiu, acolo există mai presus de toate *conștiința unității naționale cu toate rosturile și idealele ei*.

Dar există la noi opiniunea publică? Să nu o căutăm, că nu vom găsi-o. Iar dacă cu tot dinadinsul vrem, să zicem, că există, vom găsi abia un schelet al ei, în care dacă a mai rămas un dram de viață, aceea e o debilă mijie. La noi ea nu are condițiile de a se forma, întări și funcționa, la noi ea e o *regină* pribeagă, care nu poate să-și ocupe tronul, pe care-l uzurpează cel mai implacabil și cel mai invincibil dușman al ei: *bizantinismul*.

La noi oamenii cu adevărat bine gânditori și bine simțitori, chemați a fi creatorii opiniei publice, sunt anachoreți, cari se refugiază în solitudine, procul negotiis, ca să nu vadă destrăbălarea și ravagiile iremediabile ale marelui uzurpator.

La noi energiile neamului nu sunt la locul lor, ci ele se plasează după jocul stupid al norocului și după privilegiul garantat scrânciobilor.

La noi neexistând opinie publică,

nu există nici teama de ea, de aci înspăimântătorul desmăț pe toată linia în întreg îninsul țării.

A crea opinie publică la noi înseamnă, să începi la leagănul copiilor astăzi născuți, făcând o nouă încreștinare.

La noi acela va fi salvatorul țării și al neamului, care va inventa arcanul de a se crea și ființa o opinie publică irezistibilă, care să dea țării coeziunea producând un puternic sentiment comun, cimentator al tuturor conștiințelor în una singură și indivizibilă, că avem o patrie pe care trebuie, să o păstrăm, căci alt loc nu este pentru noi pe rologolul pământului, iar țara, căreia îi zicem, că-i a noastră, e pentru noi și noi pentru țara ce o avem, ca destin și pentru totdeauna.

Și dacă aceasta este situația la noi și în adevăr așa este, cum am mai putea noi suporta încă o plagă: ca nebunii să iee locurile de conducere primejduind și ce brumă a mai rămas nedistruș de decadența omnilinară, în care ne găsim? Ce va fi de țara noastră, dacă se va domestici obiceiul creat de *specimenul Aurel Vlad*, care în procesul său pendent la Curtea de apel Timișoara, ce formează dosarul No. C. I. 314—1935 a depus certificatele mai multor medici specialiști din țară și streinătate dovedind, că el timp de 12 ani — dela 1922 până la 1933 inclusiv — adică în timpul, când a fost ministrul cultelor și artelor, apoi la industrie și comerț în același timp și deputat și a purtat și alte multe demnități, — a fost lipsit de uzul reținerii, astfel nu și-a putut da seama asupra actelor contractuale încheiate cu adversarii săi?

Iată un tip de senzație, care ca un trist erou, primul a actualizat la noi problema lugubră sulevată de doctorul Gaultier, procurând țării rușinea fără precedent și fără seamăn, ca un irezponsabil să ocupe fotolii ministeriale și să fie sfetnicul Regelui. Caz de tragică celebritate acesta, care va contribui și el la o sdruncinare și mai mare a prestigiului țării noastre, dar care va trebui, să producă o și mai serioasă sesizare a noastră de îngrijorarea, ce o are savantul francez asupra societății omenești, expusă în devenia o mare casă de nebuni, în care soartea și destinele omenirii să fie depuse în mâinile demenților.

Vigilența noastră are, să fie cu atât mai mare, că dl. A. Vlad, suferind de o boală mentală recidivantă, cum spun specialiștii, cari l-au tratat, aflând, că e normal, el cutreeră județul Hunedoara de-a-lungul și de-a-lătul trimbițând, că în scurt timp falsul apostol dela Cluj, feudalul A. Vaida, va fi chemat la putere și atunci el, A. Vlad, va fi ministrul justiției. Iată o nouă primejdie cu o și mai mare înroșire a obrazului acestei țări:

Cea mai importantă și cea mai nobilă funcțiune de stat să fie încredințată aceluia, care însuși a depus probele în justiție, că timp de 12 ani n'a fost la uzul reținerii.

Sărmană lume! Dictionul latin de până acum zicea: *Parva sapientia regitur mundus*. Azi însă i-se face o modificare catastrofală: *Insania regitur mundus*.

Și aceasta — cu drept de lamentabilitate prioritate — chiar la noi!

Dr. Justin Pop.

O desmintire dela Balșa

„Solia Dreptății” ziarul Drului Vlad publică în No. 46 din 17 Octombrie 1935 un articol „Scandalul și crima dela Balșa.”

Subsannatul care am fost de față la acest scandal și cetind acest articol și văzând atâta minciună și pârținare deși sunt neinteresat totuși nu pot a nu lămuri opinia publică tot pe cale ziaristică.

Lucrurile s'au petrecut astfel, tinerii intelectuali din Balșa și jur au aranjat o petrecere în sara zilei de 29 Sept. 1935 în localul comerciantului Avram Mărza din această comună.

Venind la această petrecere și agentul de urmărire Stoenescu ca de obicei a început cearta când cu unul când cu altul.

Văzând societatea că acest agent vrea să provoace scandal și că amenință cu cuțitul, au intervenit la comerciantul Avram Mărza și l-au rugat să-l liniștească și să-l dea afară din local. Intervenind comerciantul

Mărza ia reușit a-l capacita să plece acasă.

La un interval de vr'o oră acest agent a apărut din nou în local înarmat cu 2 cuțite și o bugată de lemn, cu gândul de a face bătaie sau mai bine zis de a măcelări căci acestea au fost cuvintele lui când au plecat de acasă cu învățătorul Petrașcu „mergem înapoi să-i măcelărim”.

De data aceasta cu mare greutate a putut fi dat afară unde întâlnindu-se cu feciorii Lupuț Iosif și Stănilă Nicolae s'a repezit fără nici un motiv la aceștia lovindu-i cu cuțitul iar primul a și murit.

Nu este întâiul caz când acest agent a provocat scandal și lovit fără nici un motiv, căci nu cu mult înainte a lovit și bătut pe stradă pe Ștef Aron și Furca Simion fără a avea ceva cu dânșii, iar în comuna Poiana a bătut pe mai mulți contribuabili.

Așa s'au petrecut lucrurile și nu cum le-a văzut Dl din Orăștie.

Petru Mihuț.

Echipa Fundațiilor Regale

In comuna Clopotiva

O echipă de studenți și tineri profesioniști, din așezământul regal de sub conducerea dlui Prof. Gusti, fost ministru al instrucțiunii în vremea regimului național-tărănesc, — a descălecat în vara acestui an în frunțașă comună de munte din țara Hațegului cu numele Clopotiva.

Scopul petrecerii acestei echipe în satele noastre, timp mai îndelungat, este îndoit: ca să facă studii sociale pe bază de experiență și ca să vină în ajutorul țărănimii sub toate înfățișările vieții lor sătești. Că sub raportul studiului și a datelor științifice la ce rezultat o fi ajuns această echipă de tineri idealiști nu știm, pentru că încă nu și-au publicat rezultatul muncii lor științifice, — sub raportul ajutorului său însă, pe care l-au dat țărănilor din comună, mai ales în privința sănătății, activitatea lor a fost de o binefacere apreciabilă.

Cei cunosători știu, că comuna Clopotiva, din vremuri imemorabile, este un cuib de morburii și infecții staționare, cari an de an seceră victime nenumărate în rândul locuitorilor. În comuna Clopotiva în fiecare an este epidemie: sau de tifos, sau de scarlatină, sau de difterie etc. Prin urmare atât alegerea comunei acesteia cât și munca ce s'a depus în ea sunt salutare și concludente. Pentru noi cari luptăm programatic pentru înălțarea bunăstării poporului pe toate terenurile, nu poate rămâne neobservat și neapreciat acest eveniment.

Când apreciem și laudăm aceste acțiuni patriotice și românești vrem să fixăm și concluziile ce se arată în legătură pe urma acestor întreprinderi științifice.

Cu ocazia petrecerii acestei echipe în Clopotiva, s'a constatat un adevărat peregrinagiu a locuitorilor din satele vecine, cari, ca la Mesia, alergau la tinerii învățători din Clopotiva, ca să le tămăduiască boalele de tot felul. Cu această ocazie sa putut constata, că poporul nostru e conști-

ent de mizeria fizică în care se află; el dorește un trai mai bun și o viață mai umană, dar nu poate de sărăcia care-l paște și nu poate de vitregia rânduelilor publice, cari și acum și sunt maștere ca pe vremea stăpânirii streine. Avem medici de plase, medici de circumscripții medicale, cari locuiesc la oraș, încasează salarii lunare, pe cari însă bietul țaran nu-i vede și nu le poate primi sfatul și ajutorul decât numai când are bani grei. Este iluzorie și inexistentă asistența sanitară pe seama țărănilor noștri. Gândiți-vă, la ravagiile pe cari le fac boalele venerice, de la răsboiu încoace, în rândurile țărănilor noștri. Ungurii revizionisti și bolșevicii comunisti nu ne sunt așa mari și eficași dușmani, ca aceste morburii a căror vreme încet dar sigur imputinează viața neamului nostru la rădăcină!

Ce să mai amintesc de rolul ipocrit pe care-l au agronomii și camerele de agricultură în viața plugărească a românilor noștri.

Partidul național-tărănesc, prin al său stat țărănesc, tocmai la aceasta țintește, ca să apropie de țaran puterile și realizările culturii și a civilizației, ca să și mărească prin ele rezorturile vieții și astfel viața să aibă și mai multă să aibă.

Dar pe urma gândurilor bune și a acțiunii salutare întreprinse de echipa regală, com. Clopotiva, pe lângă bine, s'a ales și cu rele. În urma tubuzelii bolnavilor și epidemicilor din alte sate, sa infectat comuna și în loc să se fi stins focarele vechi ale epidemiilor cronice, s'au născut nouă și active focare de epidemii, cari seceră înspăimântător viețile sătenilor și mai ales a copiilor din Clopotiva. Am înțeles că s'ar fi luat unele măsuri, se recere însă toată atențiunea și toată sollicitudinea corpului medical județan, ca să nu fie răul din urmă mai mare ca și cel dintâi.

Verax.

S'a început marele scandal liberal

Cum se judecă procesul devizelor

De când a fost Tara românească încă asemenea scandal nu s'a mai pomenit căci în chestia devizelor sunt amestecate persoane oficiale ale partidului liberal cari s'au folosit de situația lor oficială în Stat spre a ajuta afacerile unor scroci. Astfel în cauza aceasta a fost amestecat însuși vicepreședintele partidului liberal Tony Iliescu și s'o plătit în această afacere un sperj curat de 25 milioane lei.

Zilele trecute a început procesul acestei afaceri la tribunalul din Bu-

curești. Astfel acum se ascultă ca martori acolo foarte mulți domni mari, și își este mai mare rușinea să-i vezi cum să duc în fața tribunalului și cum să încurcă cu întrebările.

Sperăm însă că tribunalul va spăla de pe fața Țării, rușinea aceasta cu Devizele pe care ne-a făcut-o partidul liberal și despre care vorbesc toate gazetele streine, întrucât cei păgubiți și înșelați sunt niște belgieni, cari acum sunt tare năcăjiți pe țara noastră din această cauză.

Răvaș.

Cetim în gazeta dlui A. Vlad: „Dl. Dr. A. Vaida Voevod, președintele suprem al Frontului Românesc a, declarat într'un important interviu, făcut reprezentantului ziarului „Porunca Vremii”, următoarele cuvinte și fraze profetice, pline de adevăr:”

„Revendic poterea, ca să realizez o „porunca a vremii”. Nu dau unu' de al meu pe toată delegația permanentă Național-tărănistă”.

La vorbele acestea grozave ale și mai grozavului Führer dela Cluj, că-

ru'a între alie apanagii i-apartine și teatralismul, — s'ar putea răspunde în multe feluri. Bunăoară așa: „Nu te înflă, broască în tâu, că nu-i tâu tot al tău!”

Sau cu o altă variantă: „Vai de paserea care-și spurcă cuibul!” căci doar d. Vaida nu de mult era încă membru marcant al delegației permanente, pe care o terfelește acum.

Noi însă credem, că toluș cel mai nimerit răspuns e, să-i zicem: „Dacă România Mare este țara, care se poate guverna cu coarne de boi im-

pungaci, ce iute am găsi pe „președintele suprem”, care să-o ia în coarne și să o răstoarne în toate așezămintele ei!

În prim articolul intitulat: Vaida-Voevod deschizător de veac românesc”, apărut în nr. 42 al gazetei dlui A. Vlad dela Orăștie, cetim: Pentru noi democrația este o hârtoagă aruncată la coș. Culegătorii de gunoate nu au decât să o caute așa, cum fac hienele prin cimitirele cu stârvuri”.

Gura păcătoșilor adevăr grăiește prin vrednicul exponent al lor: Valeriu Bora. Nici nu se putea democrație la aceia, cari au în frunte pe cei doi ciocoi înrădăcinați: Vaida și Vlad, kiaburi vecinic cu burta plină, crescuți și trăși în răsăfăre în moșii, pentru cari nimic n'au muncit. Astfel de tipuri nu pot avea idee, ce va să zică greul vieții, pe care l' suportă marile masse ale poporului astfel nici nu pot înțelege, ce va să zică concepția democrației și binefacerea acesteia în viața de stat.

Frontul vaidiștilor din Ardeal și Banat, și-a ales de președinte provincial pe d. Aurel Vlad. Se zice, că ședințele comitetului se vor ținea la — Maglavit, deoarece paralizatul front, care își mărturisește număr de număr în gazeta frontistă din Orăștie

credința deplină în minunile, ce se produc în acest loc sfânt, crede, că numai aici se va putea smulge din slăbiciunea înăscută. Toate întrunirile frontului vor sta sub auspiciile ciobanului sfânt Petru Lupu, potrivit și el cu găngăvenia lui imbecilității celor de sub oblăduirea lui. Așa „scliu” gazetele.

Dl A. Vlad, căruia nici apele pline de oțiu, gaze și acide ale Geoagiului, nu-i mai pot ajuta, ironizează pe unii dintre noi, pe tema vitejiei și eroismului. Recunoaștem și i certificăm dlui A. Vlad, că atunci, când e vorba să dai cu băta în baltă și să stropești pe toți cei, ce nu și-se gudură, dsa e un erou neîntrecut. Când însă boala conversiunii îl doborâse la pat acum câțiva ani și s'a îmbolnăvit în așa măsură, că dădea semnele celea mai îngrijorătoare asupra falcutăților sale mentale, dlui Vlad i-s'a împrumutat eroism chiar din partea aceluia, pe care azi vrea, să-l prezinte ca lipsit de eroism. Și ce să mai zicem de eroismul dlui Vlad la el acasă!

Există eroi după luptă. O însușire cam țigănească aceasta, care e apănagiul romilor. Dar vrând-nevrând d. Vlad aparține acestei specii de eroi și la aceasta nu noi suntem de vină nici romii, cărora li-se asimilează....

grija școlii.

O situație și o soartă mai bună pentru învățători!

Ori-ce s'ar zice și oricât s'ar agita micile partide, dela noi, atâta timp cât nu va fi asigurată liniștea cetățenilor și nu va fi întronat un regim de dreptate, o înaltă atmosferă de moralitate și de respectul dreptului la viață omenească a tuturor fililor acestei țări: — nu se va putea crea atmosfera aceia de liniște prielnică unei dezvoltări normale și sănătoase, unei adevărate și serioase propășiri generale.

Azi însă, și până azi, sub toate regimurile asemănătoare celui de azi, nici o categorie socială din țară nu are liniștea necesară spre a se dedica cu trup cu suflet unei munci rodnice. Să luăm de pildă breasla învățătorilor, căci în munca grea și folositoare ce o depun aceștia pentru ridicarea țărănimii, nici o altă categorie de slujbași nu are nevoie de mai multă liniște, de mai multe posibilități de a se dedica, nestingheriți de nimic, nobilii lor activități!

Dar credeți că au ei această liniște, că nu sunt stingheriți, că nu sunt mereu, mereu hărțuiți?

Să luăm numai istoria tristă a examenelor de definitivitate din ultimul timp. Pe când li-se promite învățătorilor marea — cu sarea, — sunt târâți zile la șir, în timpul cât ar trebui să muncească în școală, la examene și apoi trântiți la un procent de 69%, după ce li s'au luat taxe de sute de lei și din rezultatul examenului se face apoi caz public în toate părțile, așa încât învățătorul pe lângă alte suferințe morale să mai fie expus și săgeților ascuțite a unorra și altora, în chiar localitatea unde muncește, paralizându-i se astfel autoritatea de care trebuie să se bucure înaintea sătenilor, pentru că nu a putut fi enciclopedie vie a tuturor năzbătiților câte trec prin capul unor membri din comisia de examinare.

Și așa cu alte și alte examene, cu condiții ciudate pe care trebuie să le îndeplinească — 10, 15 ani la începutul carierii sale fiecare învățător când apoi este mereu hărțuit, șicanat și terorizat. Mai vin apoi chestiile de transferări, numiri, detașări, imbulzeli care se fac așa cum se fac ș. a. Energia tânărului dascăl român se consumă în aceste ciudațenii, nelăsându-l în pace să muncească liniștit la locul său.

Se va spune de unii interesați: selecționare! înaintare! grade! etc. Toate prostii și capcane! Selecționare adevărată face ea natura și mediul. Contra acestei selecționări nu mai poate fi apel!

Un partid mare, cu adevărată dragoste de țărănimie cum e cel național-tărănesc trebuie să redea învățătorimei pe lângă o situație mai omenească și liniștea necesară unei adevărate munci modeste dar creatoare. Să nu i-se ceară învățătorului nimic altceva decât să muncească serios și intens în școala și'n satul unde e pus. Dacă acolo dă rezultate, e bine. Dacă nu dă rezultate, sunt ele destule mijloace serioase spre al constrânge a-și face datoria.

Eterna neliniște de azi, agitația din rândurile învățătorimei și circul ce se face cu ei cu atâtea și atâtea drăcii și formalități nefolositoare, — trebuie curmată dintr'odată căci altfel ea se repercutează cu urmări proaste și pentru cultura și progresul școlar din satele noastre.

Alexiu David,
Inv.

Marile incendii din Banat

Marți la amiazi a izbucnit un puternic incendiu în comuna Bucova, jud. Timiș-Torontal. În mai puțin de o oră peste o sută de case au fost prefăcute în cenuse, jumătate de comună fiind distrusă de acest groznic incendiu. La fața locului au plecat pompierii din Timișoara, cari cu toate eforturile depuse nu au putut ca să localizeze incendiul. Pagubele se cifrează la mai multe zeci de milioane lei. Tot din Timiș-Torontal se anunță că pădurea de lângă Chevereușul Mare este deasemenea în flăcări.

Un alt incendiu a izbucnit tot eri în pădurea situată între Sinerșic și Lugoj. Până acum au ars peste 300 de hectare de pădure.

Deasemenea pădurea comunei Teregova din jud. Severin continuă să ardă. Pagubele sunt enorme.

Di Ilie Lazăr despre ticălosul atentat!

Duminecă după masă la orele 6 a avut loc adunarea comitetului organizației județene din Cluj și o alta a membrilor tineretului național-țărănesc foștii acționiști și membrii gărzilor „Iuliu Maniu”.

A participat un mare număr de membrii.

Cu aceasta ocaziune în numele tineretului național țărănesc din Maramureș a luat cuvântul d. Mihai Pop care a citit următoarea scisoare pe care d. Ilie Lazăr a trimis-o de pe patul de suferință:

Iubiți prietini,

Vă mulțumesc din suflet pentru manifestarea de solidarizare spontană și pentru simpatia ce îmi ardoți înfierând cu atâta hotărâre mișelescul atentat pus la cale contra mea.

Motivul supărării cercurilor oculte împotriva mea, este îndeobște cunoscut. M'am opus cu riscul vieții mele, contra asasinării morale a aceluia care este idolul nostru a tuturor, Iuliu Maniu.

Cercurile oculte prin slujitorii lor mișei, prin faimosul Gavrilă Marinescu și prin cea mai rușinoasă figură a Ardealului nostru tânăr, prin V. V. Tilea și cu ajutorul oamenilor de casă și a agenților acestora în Maramureș, au pus la cale cu complicitatea poliției și procurorului, mișelescul atentat contra mea.

Voi iubiți prieteni, ca ardeleni, aveți datoria în primul rând să puneți la stălpul infamiei nu pe nenorocitul sergent Stan Vasile, care a tras glonțul asasin, ci pe acela ce a înveninat moravurile politice ale Ardealului și care a dat cea mai desgustătoare pildă de parvenitism și necinste, schimbând modesta casă ardelenescă de unde pe vremuri au ieșit oameni mari cu suflete curate

și gânduri înălțătoare, cu palate câștigate în tovărășia necinstită a celorși evrei pe cari în numele unui pretins crez politic îi combate. Aceasta rușinoasă figură V. V. Tilea trebuie vestejită cu toată tăria, precum trebuie înfierate toate slujile lui cari vin să infecteze viața politică ardeleană.

Se înșală însă toți mișei și ne-trebnicii cari și-au impus asasinarea mea, crezând că mă vor intimida și îndepărta de pe drumul meu și dela scopul pe care îl urmăresc. După toate loviturile, eu și mai îndârjit, cu puteri insultate și credință întărită voi merge înainte pe drumul spinos al Bădăcinului, convins fiind, că de aci vine mântuirea neamului meu românesc și bine sârmanului meu județ din baștină.

Iubiți prieteni, fiți siguri de credința mea și aveți încredere în puterea mea de luptă, primiți din nou mulțumirile mele pentru prietenia și dragostea ce mi-ați arătat-o și asigurați că împreună cu voi, voi lupta până la învingerea definitivă a credinței noastre.

Copalnic-Mănăstur, la 20 Oct. 1935.

Dr. Ilie Lazăr.

D. Dr. Ilie Lazăr, a primit următoarea telegramă dela d. Iuliu Maniu.

Dr. Ilie Lazăr, fost deputat Copalnic-Mănăstur.

Simleul Silvaniei.

Adânc revoltat și îndurerat de atentatul săvârșit în contra Dumitale, te rog să primești toată simpatia și compătimirea mea, și cele mai bune urări de grabnică însănătoșare. Cu frățescă strângere de mână.

Iuliu Maniu.

Alegerile din Franța

s'au terminat cu izbânda partidelor de stânga

Alegerile senatoriale din Franța s'au desfășurat în 30 de departamente din metropolă și în departamentul Oran din indiile franceze.

Alegerile au trei scrutinuri. Pentru a fi ales la primul scrutin, candidatul trebuia să obțină majoritatea absolută.

De remarcat e că d. Pierre Laval președintele consiliului de miniștri și ministrul de externe al Franței, a obținut această majoritate în ambele departamente unde și-a depus candidatura.

După primul și al doilea scrutin, care a decurs în perfectă ordine și liniște au fost aleși 82 de senatori,

dintre cari 25 sunt noi aleși, iar restul realeși. A treia votare a avut loc ieri noapte între oarele 20—22. Rezultatul încă nu se cunoaște.

Totuși deoarece la primele două scrutinuri s'a obținut rezultate definitive de 4/5 din locuri se pot afirma de pe acum că politica senatului nu va suferi modificări importante.

Se observă totuși o ușoară orientare spre s'anga. Numai în departamentul Seine s'au ales la primul scrutin, 7 candidați ai frontului popular.

Majoritatea în Senat va rănănea deci majoritate de s'anga.

Consfățuirea ardelenilor din Capitală

În vederea marelui adunări dela 14 Noembrie a. c. ardelenii din Capitală au fost chemați la o consfățuire.

În acest scop inițiatorii acestei consfățuiri, dnii Gh. Pop și dr. Aurel Dobrescu, foști subsecretari de stat au lansat un manifest în care, între altele se spune:

„Noi ardelenii din Capitală, nu pu-

tem să nu dăm partea noastră de contribuțiune la marea manifestație a țărănimii românești din toată țara.

Trebuie să dovedim că tot ce e plugar și muncitor simte și gândește la fel cu marile conducători ai națiunii, domnii Ion Mihalache și Iuliu Maniu și-i susține în lupta pentru un viitor mai luminos și mai bun.

În atenția lumii cinstite!

Pe pagina I la locul unde se vede articolul „O desmintire dela Balșa” era pus un articol intitulat „În veacul servilismului” (Rugăciunea poporului din Canaan către împăratul său) isclăit de subsemnatul pe care însă deșteptii dela cenzură l'au tălat.

Noi nu avem altă cale decât justiția căreia probabil ne vom adresa pentru

a vedea cu ce drept se taie asemenea articole cari nu vizează pe nimeni, iar cine ar susține că în mod alegoric se vizează instituția regalității să știe că suntem plini de respect față de Co-roană, vom demasca însă cu toată hotărârea lipitorile de pe spinarea Țării.

Dr. Alex. Herlea.

Mitiță mai face sau nu politică?

După cum s'ar vedea din cercurile partidului liberal, ei n'au complectat demnitățile de președinte a organizației lor județene păstrând locul pentru eventualitatea plecării lui Mitiță dela „Banca Națională”. — De-aci se poate deduce precis că Mitiță și acum se consideră exponent al partidului liberal în județul Hunedoara și că înțelege să facă politică mai departe în acest fel. — Această atitudine a lui Mitiță însă este o sabie cu două tășuri căci regulamentul „Băncii Naționale” interzice ca guvernatorul să facă politică militantă și dacă Mitiță se menține în această atitudine se pune întrebarea că ce va zice „Banca Națională”.

Pentru aceasta și poate chiar în interesul lui Mitiță ar trebui ca partidul liberal din județul Hunedoara să-și complecteze locul de președinte al organizației sale, alegându-și un nou președinte căci numai așa putem avea probabilitatea că Mitiță nu se va

mai ocupa așa de aproape de chestiile politice din județul nostru.

El crede însă că poate va mai afla proști pe care să-i joace așa cum cântă el. — Însă trebuie să știe că liberalii încă au cadre prea încărcate și se impune o premenire și o schimbare în conducere iar el să fie deocamdată mulțumit cu cele câteva sute de mii cari le primește lunar ca salariu dela „Banca Națională”. — Astfel el trebuie să știe că mai sunt și alți liberali cari au jertfit și-au muncit și cari n'au ajuns încă nici deputați. Astfel nu va putea să rămână și eu capra și cu varza, adică și cu postul dela Banca Națională și cu președinția deghizată a organizației județene liberale de-aci.

Dacă partidul liberal nu va ține seama de aceasta se așteaptă la mari frământări și desbinări între liberalii nemulțumiți de-aci.

B. D.

Adunarea Comitetului Partidului Național Țărănesc din jud. Hunedoara va avea loc în ziua de 3 Nov. a. c. la care vor participa d-nii Ion Mihalache, Mihai Popovici și alți fruntași. Amănunte în Nr. viitor al ziarului nostru.

Ce s'a hotărât pentru adunarea dela București

Partidul Național-Țărănesc când a hotărât să țină în 14 Noembrie a. c. la București o adunare mare pentru doborârea partidului liberal și-a dat seama că guvernul va face tot ce este posibil pentru împiedecarea acestei adunări.

Astfel Ministrul de Interne Inculeț s'a prezentat zilele trecute la dl președinte Mihalache și i-a adus la cunoștință că guvernul numai așa permite să se țină această adunare dacă se va ține într'o singură sală, poporul să treacă numai pe o anumită stradă și în nici un caz nu permite ca coloanele partidului să treacă prin fața palatului Regal unde stă M. S. Regele sau să stea în piața palatului Regal.

Din aceste măsuri se vede clar că guvernul tremură de adunarea partidului național-țărănesc și mai ales se teme ca nu cumva M. S. Regele să vadă cât popor se adună la București și cere alungarea liberalilor dela cârma Țării.

De altfel am aflat că și din județul nostru se pregătesc să meargă peste 2000 de persoane iar comitele partidului nostru de pe sate, se organizează de pe acum în vederea marelui adunări dela București și-și constituiesc listele de participanți. — De-aci se vede cât sacrificiu este în poporul nostru și câtă dragoste față de partidul național-țărănesc și conducătorii săi Ion Mihalache și Iuliu Maniu.

Țara arde și baba se piaptână

— Sau furnalele stau și Fulep cu Bursan se fotografiază —

Este foarte interesantă purtarea liberarilor din județul nostru cari nu mai conțin cu laudele. Noi știm însă că lauda de sine nu miroase bine și privind mai adânc lucrurile vedem că este laudă goală. Astfel este cazul vitejilor dela Hunedoara a d-lor Bursan și Fulep cari încântați peste măsură de „opera” lor cu indignarea au ținut ca împreună cu întreaga companie Brâncoveanu și soții să se fotografieze în repeșite rânduri în dreptul porțiunii ce se indignă. — Ei cred că aceasta ar fi o mărturie mai hotărâtoare pentru calculele lor politice și demagogice. Uită însă că în timp ce ei se fotografiază furnalele stau și față de tim-

purile de-altădată lucrează în fabrică cu 2000—3000 de muncitori mai puțin. Aceasta însemnează lipsă de pâine într'atâtea case, lipsă de parale în viața economiei locale, însemnează consecințe nemăsurate pentru populația care pretind Dumnealor ca să-i urmeze și să-i voteze în politică.

Norocul însă este, pentru această Țară, — că poporul din jurul Hunedoarei știe cu cine are de-a face și știe că pe Bursan și Fulep îi interesează întâiu de toate mandatele lor de parlamentari, și prin această prizmă judecă bunătatea lor aparentă și speculativă.

Dr. S. T.

ȘTIRI

Un dar al Dlul Ion Mihalache. Dnul Mihalache, președintele partidului național-țărănesc, în dorința sa de a veni în ajutorul fetelor și al băieților dela țară, a dăruit pe seama Ministerului Instrucțiunii, fosta sa gospodărie dela Topoloveni (jud. Muscel). La 1 Noembrie se va înființa aci, o școală de gospodărie practică, unde fetele și femeile din regiunea Muscelului vor putea să primească îndrumările practice în ceea ce privește arta de a găti mâncările, precum și altele legate de gospodăria femeii dela țară.

Lopodnă. Sămbătă 19 I. c. a avut loc în sala Rest. „Central” din Orăștie logodna dlui Gh. Iloiu cu d-soara Nica Herlea.

Prezentăm pe această cale tinerilor logodnici felicitările noastre.

Nenerocire din beutură. În Târnova jud. Hunedoara, bătrânul Aron Ungur, de 75 ani, s'a dus la cazanul de fierțuică. Aci mai mulți băieți s'au amețit, apoi s'au dus acasă, și aci terminase cu fierțul. Aron Ungur a rămas citind o gazetă, dar în curând a adormit, fiind amețit de beutură. Venind bătrânul de 82 ani Aron Tomuța și găsim pe Aron Ungur adormit, i-a dat câteva lovituri de ciomog în cap răbindu-l grav. Acum Aron Ungur se află greu bolnav de moarte. Iată unde duce negrija, ca să nu zic beutura, la fierțul rachiului.

Dela Bapțiști din România. În săptămâna trecută secretarul alianței baptiștilor din toată lumea, un anumit Rosbrük, i-s'a prezentat dlui ministru de interne Inculeț și i s'a plâns, că bapțiștii din România ar fi prigoniji și că nu sunt lăsați să-și fină legea în deplină libertate. Dl ministru de interne Inculeț i-a arătat reprezentantului baptiștilor, că cele spuse de domnia sa nu sunt adevărate, deoarece bapțiștii tocmai așa își pot face rugăciunile, ca și oricare alți credincioși creștini. Mai departe dl ministru Inculeț a arătat, că bapțiștii dela noi nu vreau să pună mâna pe armă și de aceea ei sunt aspru pedepsiți când sunt chemați la armată. Secretarul baptist a răspuns la spusele dlui Inculeț că e mirat de ceea ce aude, deoarece legea baptisă nu oprește a prinde arma și ca dovadă despre asta l-a dat pe-un vestit baptist din Anglia care este general în armata engleză. Dl secretar Rosbrük i-a dat în acest înțeles dlui ministru Inculeț chiar și o scrisoare, spre a o arăta la bapțiștii nostri, cari se pare, că sunt mai bapțiști, decât bapțiștii din Anglia, cari se poartă cu mare dragoste față de țară și o slujesc din toate puterile lor.

Sat amenințat de turbare. În comuna Hodoș Bodrog aproape toți oamenii sunt amenințați de turbare, deoarece un câine turbat al văcarului a mușcat mai multe vaci, dela cari oamenii au mâncat lapte. Astfel întreagă familia lui Iovanov Arcadie și familia ginerului său Vuia Gheorghe din Bodrogu nou, su fost duși la Institutul Pasteur din Cluj.

Japonia se pregătește de război. În cei din urmă 70 de ani Japonia a ajuns o mare împărăție, care se trage în degete până și cu Statele Unite Americane, pe când China a slăbit mereu, iar poporul ei a sărăcit și a ajuns muritor de foame. Subt cuvânt că vrea să o scape dela prăpăd, Ja-

poniezii au soterat astfel acuma să pună mâna pe întreagă China. Ei nu se mai mulțumesc numai cu cele câteva părți smulse până acuma din trupul ei uriaș, ci o vor toată!

Guvernul japonez a vestit astfel pe toată lumea că va porni încurând o acțiune pentru unirea neamului galben și că în acest scop va încerca să scape dela ruina economică împărăția chineză. Va face dacă trebuie, lucrul acesta chiar și cu armele. Declarațiile acestea sunt limpezi pentru toată lumea. Ele arată hotărârea nestrămutată a Japoniei de-a pune stăpânire pe China și planul acesta și-l va duce cu siguranță la îndeplinire, fără ca cineva s'o poată împiedica, fiindcă are destulă putere.

Schimbare de guvern în Grecia. Schimbarea din Grecia a fost mai adâncă. Acolo a fost o adevărată revoluție, fără vărsări de sânge. Căderea guvernului a fost provocată de armată. Câțiva generali s'au prezentat primului ministru, Tsaldaris, și i-au cerut să grăbească aducerea în țară a regelui George. Primul ministru n'a vrut să stea de vorbă cu ei și atunci a chemat pe ministrul de război generalul Condylis pe care l-a întrebat dacă se poate bizui pe armată împotriva nemulțumirilor. Generalul a răspuns că nu se poate bizui. Atunci primul ministru și-a înaintat demisia. Puterea a trecut cu ajutorul armatei, prin lovitură de stat, în mâinile generalului Condylis. S'a convocat apoi adunarea Națională care a votat desființarea republicii chemând pe cetățeni să întărească acest vot în ziua de 3 Noembrie a. c. Până atunci generalul Condylis a fost declarat regent.

Ultima dorință a unui condamnat. Într'un orașel american a fost condamnat la moarte un barbier. Zilele trecute urma să fie spânzurat. După legile țării, judecătorii l-au întrebat dacă are vre-o ultimă dorință, care, dacă se va putea, îi va fi îndeplinită. Barbierul a rugat atunci să i-se îngăduie să barbirească pe procurorul care l-a condamnat. Cererea nu i-s'a îndeplinit, căci de bună seamă procurorul acela ar fi fost mai altcum barbierit.

Cât porumb avem. În anul acesta s'au produs pe pământul țării noastre patru milioane opt sute de mii tone de porumb. Un milion de tone se poate trimite peste graniță, se poate vinde streinilor, restul însă trebuie să rămână pentru trebuințele țării. Mai ales că unele cereale, ca orzoșii și ovăzul, din pricina secetei nu s'au făcut aproape de loc. În ce privește grăul, se pot trimite peste graniță trei sute de mii de tone. Se vorbește însă că guvernul nu va permite ca grăul să iasă din țară, deoarece situația Europei nu e prea liniștită și în împrejurările de azi, multe se pot întâmpla de pe o zi pe alta.

A născut în gară. Femeia Floarea Dascăl, de 27 ani, de fel din comuna Moroieni, jud. Dâmbovița, a fost duminica trecută la o nuntă a unei rude într'o comună învecinate. În drum spre casă femeia s'a oprit în gară la Pucioasa ca să ia trenul. Din pricina oboselii dela nuntă poate, în gară a ajuns-o durerile facerii și a născut un băiat.

Grăzăvile foamelor în China În părțile de miazănoapte ale pro-

vinciei Honan din China a fost o recoltă atât de slabă, încât oamenii nu mai au ce mânca. Din pricina aceasta se spune, că părinții își vând copiii mai mari, iar pe cei noi născuți îiucid, ca să nu trebuie să-i hrănească.

No. 1332/1931.

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel aduc la cunoștința publică în sensul legii articolul LX, din legea 1881 § 102 respective LXI, din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare ș. a. 2 vaci roșii cu alb, 5 capre și un car pentru vaci, cari în urma deciziei No. 141—1931 al Judecătoriei Pui, sau executat în 3 Iulie 1931 în favorul executorului Popa Alexandrina repr. prin avocat Dr. Mihai Tirea împotriva executivului locuitor din Ohaba de sub Piatră, pentru încasarea capitalului de 23.300 Lei și acces prin execuție de acoperire și cari sau prețuit în 11500 Lei, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni pe baza deciziei Nr. G. 1547—1931 al Judecătoriei Rurală Pui, se fixează termenul pe ziua de 12 Noembrie anul 1935. orele 10 p. m. în Comuna

Ohaba de sub Piatră, la fața locului și toți cari au voie a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea aceea, că lucrurile susamintite vor fi vândute în sensul legii XI, din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, lângă solvire în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretențiune care e de încasat face 28.300 Lei capital, dobânzile 13 50% socotind din 30 Iulie 1929 iar spesele până acum stabilite de 3865 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul articolului XLI din 1908 §. 20.

Petroșeni, la 15 Octombrie 1935.

Portărel: Indescifrabil.

Anunț.

Vând sau esarindez

26 jughere pământ

pământ arabil de calitate I-a af'ător în hotarul comunei REA.

Dr. LEO PARASCA
medic
HAȚEG.

“TRANSILVANIA” HOTEL și RESTAURANT în ORĂȘTIE

Anunțăm cu onoare publicul din județ că:

s'a deschis terasa de vară

fiind azi locul de întâlnire a elitei din loc și jur, — unde cântă o muzică de jaz de primul rang. — HOTELUL, oferă cele mai confortabile camere pentru voiajori. — RESTAURANTUL este neîntrecut în specialități de: mâncări, și băuturi.

Domnii funcționari, preoți învățători și notari se bucură de 20 procente reducere la prețuri. Rugăm sprijinul onoratului public.

Cu stimă DIRECȚIUNEA.

Un pian

modern de vânzare,

adresa la administrația ziarului.

De vânzare

1 Timbală în cea mai bună stare.

Adresa la administrația ziarului.

M. STERN

Magazin de Textile și Încălță mînt
cel mai estin izvor.

au sosit stofe și tot felul de articole de textile.

Pantofi de dame, domni și de copii,
cele mai elegante asortimente.

Sandale de dame
și domni.

Magazinul de mode

CAROL ZOBEL

oferă onoratului public un mare asortiment de:

cravate ultima modă, gulere,
cămăși, pălării, pantofi pt.
bărbați dame și copii

cu prețuri solide

Cetiți și răspândiți „SOLIA”